

Bulau Demetrius

1774

012

I
M
C
V
A
B
E
E
E
T
N
G
R
E
M

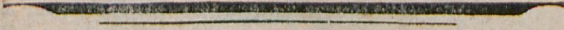
I
M

DE, MATRIMONIO
PERICVLVM, I

IN, NVPTIAS, VIRI, DIGNITATVM, NON
MAGIS, QVAM, MERITORVM, SPLENDORE
CONSPICVI, DOMINI, IO, FRIEDERICI
VILELMI, HASEI, SERENISSIMO, PRINCIPI
ANHALT, SERVEST, IN, INTERIORI, CV-
BICVLO, AVLA, REGIMINE, CONSESSV
ECCLESIASTICO, AERARI, CONSISTORIO
ET, PRAEFECTVRA, A, CONSILIIS, A, D, IV
NON, MAIAR, c1515cclxxiv, CVM, VIRGINE
GENERIS, ANTIQVITATE, MAIORVM, GLO-
RIA, ANIMI, CORPORIS, QVE, VIRTVTE
ELEGANTIA, VENVSTATE, ILLVSTRI, DO-
MINA, SOPHIA, HENRICA, BENIAMINA
DALLAEA, SOLLEMNI, RITV, CELE-
BRANDAS, GRATVLATIO

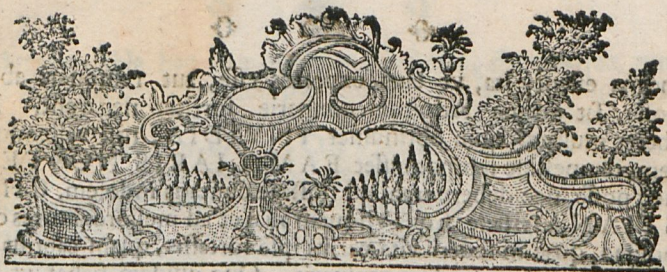
IN, GRATAE, ADDICTAE, QVE, MENTIS
MONVMENTVM, ET, AMICITIAE, SYM-
BOLVM, EXHIBETVR, A
IO, IAC, BVLAV

SERVETAE, TYPIS, BOEHMI

Fc 1577

Cogitanti mihi, qua de re potissimum, hoc die,
quem felicissimum **TIBI TVAEQVE**
summum numen esse iubeat, **AMICE DI-**
LICTISSIME differerem, ita, vt nec

prorsus aliena foret a festa hac celebritate dicendi materia, nec
tamen e triuiliis rapta, **TVISQVE** et conuiuialium oculis mi-
nus digna, variae equidem obuersabantur animo species, suo quae-
que nomine et titulo inuicem commendatae. Nihilo tamen se-
cuius matrimonium in primis se offerebat, et ob arctissimum, quo
TE iam tenet nexum, praeferrī aliis, iure quodam suo postulare
videbatur. Quod quamuis iniuria facere, iudicari vix poterat,
non tamen deerant aliae rerum imagines, quae tanquam nesciae
cedere, locum acerrime tuebantur. Vt vt enim **DIVITIA-**
RVM inanem plerumque ambitum ex mente **TVA**, immo,
quod praesciscine dixerim, mea quoque, haut aegre spreuerim, ea-
rumque, quo singulari hoc praecipue die, elogio cohonestari
gestiebant, conatum improbiorem facile represserim, obstabant
tamen plures, quae haut leuibus argumentis propugnabant, vt
honoris causa, hoc die, earum fieret mentio, quippe cuius pars
A magna

magna essent, ita, vt eius expertes esse, aut remoueri ab eo
 posse, sat magna rationum congerie, fortiter negarent. Nec
 aberat multum, quin obtinuisset **INVIDIA**, nisi vellendo autem
 rem, tempestiue submonuisset **FAMILIARIS NOSTER***,
 nec posse, nec debere trahi ad nostrae ciuitatis indolem, **CHRIS-**
STIANA E sane, si qua vnquam alia, et ad meliores mores com-
 positae, quae in soceri vita verius ipse fortassis, quam cauti-
 us, suo de seculo et de vrbe sua, censuerit. Quo quidem fiebat, vt **RE-**
CTI IGNORANTIA, quae in locum veluti succedebat,
 indiuidua prioris comes, eodem auctore ista, quam **PLINIVS**
 in eo mirabatur, **ΣΕΜΝΟΤΗ** reiiiceretur. Quibus remotis aliae
 ex aliis succrescebant, quarum nulla tantum habebat frontis, quin
 dicendo ceteras superare niteretur. Inter quas acerrimus se iacta-
 bat **GENIVS SECVLI**, versicolor, plumatus, auratus, ala-
 tusque summo et vltra muliebrem annum, cultu comtus, pur-
 purea e serico toga et amplissimo pallio, interioris lintei for-
 des, rutilante seu gemmis, seu vitreis fractis, diademate, capitis
 scabiem tegens, qui illud inprimis satagebat, ne notum quiddam
 et communi hominum sensu accommodatum, dicendi occasio-
 nem praeiperet, sed recens potius aliquid et indictum ore
 alio, in tanta celebritate effulgeret. Quae vero postulatio sin-
 minus succederet, id quod pro iustissimo suo de me, meisque
 viribus iudicio non subuereri ipse non poterat, qua est summa
 mentis aequitate et in clientes suos paterna fere indulgentia, satis
 sibi fieri posse, tantum non ingenue profitebatur, si tritissima
 quaeuis proferrem, modo verborum lenociniis comte, phrasium
 calamistris concinne, typorum denique venustate solide expri-
 merentur. Cui quidem rei ita inhaerebat, vt non solum sua
 sponte promitteret, plura se de **AMORE** et **VENERE** et
GRATIIS et **ARCADIA** et **CYPRO** subsidia suppe-
 ditaturum, sed magnas quoque celeberrimorum per omnes pue-
 rorum virginumque choros, virorum auctoritates in medium pro-

* V. TACITVS IN VITA AGRICOLAE §. I.

produceret, sola hac arte quaesitas, defensas, firmatasque, cum
 viam se straturum liberaliter polliceretur, qua ingeniose inuenta,
 acriter secta, felici curiositate dicta, STERNIO aliisque pau-
 cis, quibus rotundum GRAIORVM os, hoc aevo, MVSA
 dedisset, clanculum subrepta, imitationis, si DIS placeret,
 titulo, nobis adaptarentur. Grauiter praesertim adhortabatur,
 ne antiquato fere illo LATI quondam sermone vterer.
 Praeterea enim, quod isto colloqui, signum esset hominis ad
 morum ciuilitatem et vernaculae vrbanitatis amoenitatem mi-
 nus comparati, ad res gerundas plane inepti, acriter vltra vr-
 gebat, nullius eum iam esse vsus, nec vtilitatis inde quidquam
 in quemquam redundaturum. Fore sane perpaucos, qui eo-
 dem, quo TV, VIR LITTERATISSIME, erroris odo-
 re ab ineunte aetate imbuti, ROMANI saporis memoriam
 pertinaciter nimis seruaent, esse longe plures, qui vel GAL-
 LICVM leporem recte praesferrent vel quintam eius partem,
 qua iam GERMANIAM delicatula nostri seculi VENVS
 conspergit, auidius deglutirent. Nihil praeterea decerpi inde
 posse, quod ad communem publicae rei vtilitatem faceret.
 Quum enim eo haec praecipue efficeretur, vt in breues laetitia
 dies ciues viuerent, atque oblectationibus graue nimis incubans
 tempus, quam possit plurimum falleretur, iucundae vero con-
 fabulationes terendo illi quam maxime inseruirent, nec fere esse
 vnquam gratiorem humanae huic nostratum naturae sermonem,
 quam qui in alterius detrimentum vergeret, id quod praemio
 satis constaret, quo huius veritatis statorem *, quae PALI floret
 academia coronauerit, facillimum fore intellectu, commodis
 hisce omnino omnibus latine loquentem excidere oportere,
 Eqquid enim colligere inde posse seu NONNIAM cum
 TITIA et CAIA, seu cum FABVLLA, SEIA et ME-
 VIA filibus FANNIAM **, aut si qua alia diurnarum e po-
 A 2 moc-

* RABENER IN ELOGIO CALVMNIAE.

** D. IO. PIER. VALER, IN HIEROGLYPH. L. XXIV. P. 147.

moeris, suburbis, cauponibus et dicatis publice DIVAE
 CALVMNIAE sub dio, subfelliis, nouellarum sit inda-
 gatrix, collectrix, distributrix, remuneratrix, pudentissimae fe-
 minae non dissimilis cuius, praeter VLPIANVM *,
 VALERIVS **, fortasse et IUVENALIS ***,
 honoris causa mentionem facit, quo socios sociasque exhila-
 rent. Nihil plane; nec de colore, nec de figura, nec de pre-
 tio vestium, nec de earum in ornatum addicamentis, nihil de
 numero famulorum, nihil de famularum mundo, nihil de da-
 pium seu abundantia seu caritate, nihil de concentu musico, de
 eo qui duxerit choreas, quive clauserit, nihil, nihil de sermone
 nuptiali, nihil de conuiualibus, latinis ex litteris constare posse,
 eoque fieri oportere, vt detrimentum potius ciuitas ex iis ca-
 piat, anquirentis scilicet curiositatis improbo labore, cui certa
 responsio nullatenus reddi possit, iracundam ad tristitiam vsque,
 praeter culpam defatiganda. Quae quidem omnia etsi veritatis
 colore quodam infucata venditari vellent, minus tamen pon-
 deris habere videbantur, tum quod ipse auctor suadendo nimium
 vacillaret, nec in momentum ex altero se sibi ipsum, pro natura
 sua, constare posse, neutiquam iret infitias, tum quod abunde
 suppleret, quo fallere tempus ingeniosae istae mulierculae ma-
 ledicendo possint. Apparebat enim, haut iis esse opus, vt tan-
 quam apes ex floribus mel, ita dicendi materiam aliunde colligerent,
 satis abunde potius ex imis praecordiis suis ARACH-
 NES filias sua depromere posse, quibus tela sua perficiant ac
 elaborent. Accedebat porro, artem earum et virtutem illu-
 striorem reddi soli sibi relictam, nec alieno praesidio munitam,
 in primis, quum tantis praestantissimis eloquentia feminis quo-
 cunque demum modo succurrere velle, vel occasione saltim ad-
 repta subuenire, nec fas, nec e re nostra, videretur. Vnde sta-
 bat

* L. I. §. 5. D. de postul.

** VALER. MAX. L. IIX. c. 3.

*** IUVEN. Sat. II. v. 69. conf. CUIAC. obs. L. XXVI. c. 38.
ALCIAT. PARERG. L. II. c. 37.

bat sententia denique, de MATRIMONIO pauca enarrare, quae nec aliena essent a iucundissimi huius diei rationibus, nec a communium litterarum nostrarum commercio, nec tamen ita comparata ut subtilium quaestionum spinis horrentia metum leturis, tanquam aspera nimis, incutere possent. Iam vero in ipso liminis aditu cuique non patere nequit, eum esse de MATRIMONIO et IVRIS NATVRALIS, et EBRAEORVM positui, et rei ROMANORVM publicae, et iuris CIVILIS, et IVSTINIANEI, et PONTIFICII, et PATRII, et THEOLOGICI, et CONSISTORIALIS, et nouaturientis GALLORVM quorundam doctrinae, immensum ambitum, ut exiguo paucarum pagellarum spatio comprehendendi tantum absit, ut possit, ut potius operae pretium fecisse, videri mihi possim, modo prima NATVRALIS IVRIS hac de re principia primis labris delibem, aliis temporibus et rebus aliis cetera seruaturus. Unde primo hoc quod feci, periculo id moneri consultum duco, matrimonii vocabulo, strictiore isto ROMANI iuris sensu, me non uti, utpote quo indiuidua haec coniunctio, qualis e legum mente erat, connubium *, inter ciues rectius appellaretur, quo nec LATINI ** adspirare poterant, ceteris cum gentibus ad matrimonium remissi, nisi, quod difficillimum primis reipublicae temporibus impetratum erat, ROMANORVM ciuium sacro profanoque iure essent potiti. Quae quidem cautio eo lubentius indulgeri mihi posse videtur, quum adsint legum verba, quibus ad coniunctiones minus iustas *** matrimonium refertur. Iam vero, quum iuris naturae doctoribus nulla incumbat obligatio, quo minus terminis iusti iniustique ciuili scientiae propriis in definiendis quaestionibus suis omnino abstinere possint, licitum potius ipsis sit, pro indole, vel rei, vel methodi, sua technologia uti eadem- que

A 3

* SERVIVS IN AENEID. L. I. v. 77.

** GUNDLING tom. II. part. X. opuscul.

*** L. 13. §. 1. D. AD LEG. IVL. DE ADULT.

que dicendi libertate doctrinas suas quam plurimi exposuerint, pacem lectorum rogo, si promiscua nuptiarum, matrimonii, conubii, coniugii, et si qua sunt alia vocabula, hac in re illustranda, summorum virorum auctoritate fretus, adhibuerim.

Qui tamen viri summi, mirum forte videri possit, quantum in definiendo matrimonio inuicem a se differant, nisi inter sexcenta alia et hoc esset imbecillitatis humanae et suis limitibus circumscriptae documentum, quod haut fere vnquam mortales, seu in producendis, seu in enunciandis ideis, seu in demonstranda earum cum reapse conuenientia omnimoda, qua veritatem contineri nouimus, ex omni parte conueniant. Vnde falli quodammodo videtur elegantissimus de humanae naturae viribus AVCTOR PATAVINVS *, qui non sufficere longaeuiori homini vniuersam rerum naturam eiusque contemplationem, sed cito nimis ad stomachum et nauseam otiantis tum philosophi exhauriri, arbitratus est, quum adpareat potius, tot secula conciliandis et demonstrandis de rebus quam maxime obuiis mortalium opinionibus fuisse inferiora. Sed e diuerticulo in viam.

Constitutionem feminae sub custodia mariti, alii **, societatem inaequalem alii ***, alii aequalem ****, alii ad procreandam sobolem ***** , alii ***** ad medendum libidini, alii † ad indiuiduam coniunctionem †† alii ad diuiduam, alii ††† auxilii ferendi

* DELLA PROPORZIONE TRA I TALENTI DELL UOMI
E I LOR USI. PADVA 1773.

** GROTIUS DE I.B. ET P. l. II. c. V. §. 8.

*** *idem. ib. is.* BECMANN. IN COMMENT. p. 451.

**** GVNDLING I. N. c. XVI.

***** WIESAND. J. N. §. 126.

***** AVTOR HISTOR. HVM. MENT. ANECD. p. 163.
is. BAYLE ART. HIPPARCHIA

† PUFFENDORFF DE O. H. ET C. l. II. c. II.

†† TREVERVS IN NOT. AD H. L. p. 376.

††† FEDER DELIN. PHILOS. p. 11. f. 2. §. 42.

rendi caussa initam, et quae sunt plures diuersae doctorum sententiae, matrimonium dixerunt. Nec defuit vlli, quibus suam mentem propugnet, impugnet reliquorum, similis saltim veri ratio, ita, vt locum habere posse videatur, vetus illud, non fuisse vnquam opinionem, cui philosophorum aliquis ratiocinando non fuisset opiculatus. Quo tamen factum videtur, quod pluribus philosophicarum rerum disciplinis contigit, vt nimium intelligendo intelligamus fere nihil.

Nam eos, qui feminas matrimonium ineundo quasi in viri manus conuenire statuerunt, hanc opinionem e iure ROMANO ad iura naturalia transtulisse adparet, quod eo difficilius euitabant, quum singulari ROMANARVM antiquitatum et legum civilium scientia quamplurimos suae aetatis, cetera doctissimos et in rebus gerundis exercitatissimos viros adeo antecellerent, vt omnem eruditionem suam ad ROMANAE rei faciem factam fere et compositam habere, viderentur. Quo quidem fieri, non poterat, quaecunq; demum ipsis obveniret vel dicendi, vel scribendi materies, quin ROMANI iuris dispositiones, definitiones, enarrationes vel inscii ad eam adferrent et cum ea commiscerent.

Alii vero, qui inaequalem virum inter et vxorem societatem, matrimonium esse, propugnauerunt, iis id euenit, quod multi alii nostri temporis philosophi in definiendis quaestionibus mere abs humana ratione pendentibus, experti sunt, vt nimirum delineatam verbis scriptisque diuinis, mortalibus ad aeternam felicitatem viam, cum ea commutauerint, cui pandendae muniendaeque altera diuiniae reuelationis pars, sola ratio, sufficere debet. Tum a differentia qualitatam vtriusque sexus, quae negari omnino nequit, ad differentiam potestatis et iurium hac in societate, quae perperam inde colligitur, ratiocinando progressi sunt, quamuis, quidquid huius diuersitatis sit, id tamen nec tribuere principatum, nec adimere, cetera paribus, posse videatur. Quae
 si

finaliter res se haberet, nec inter consules ROMANOS, nec inter aliarum rerum publicarum plures optimates aequalitas, quae tamen patet e rerum gestarum monumentis, stabiliri conseruari, que potuisset. Quod si vero e sexus differentia inaequalem imperandi obediendique rationem deducere quis vellet, is ILLVSTRISSIMVM, nostri seculi EXEMPLVM, quaeso cogitet, quo diuersi sexus coimperantes, omni ex parte aequales, in summam sui gloriam, imperii falces, vti tenuerunt tenentque, ita vti nam diuissime in reipublicae salutem, communi ciuium voto, obtineant.

Diuersae circa finem matrimonii sententiae hoc fere fonte fluxisse videntur, quod minus semper memores fuerint philosophi, vti plures causas, ita vnus rei plures quoque esse fines, nec eundem semper finem in eadem peragenda actione homines sibi praefigere solere. Tum fallacia diuisionis videntur decepti, dum finem, qui prior demum obuenerit, matrimonio modo non contrarium, pro vnico atque necessario arripuerunt atque in tutelam suam receperunt. Porro disiunxisse videntur tanquam contraria, quae diuersa saltem erant, quaeue, si diligentius consideraueris, comprehensa a se inuicem et sibi subordinata esse, facili negotio expugnari potest. Vti enim fieri fere nequit, quin sobolis procreatio libidinis aestus demulceat, ita infitae isti animantium generi in venerem procliuitate naturali ratione mederi, leuamen omnino et ad mutua subsidia pertinere videtur, quorum obtinendorum causa, coniugum haec societas plerumque iniiri consuevit. Ex quibus elucere spero, superuacaneam esse de praestantia vnus trium horum finium prae alteris disceptationem, quum negari facile non possit, vtrumque alterum mutui adiutorii nomine et comprehendi et exhauriri.

Maiores natae sunt et diligenter in immensum protractae circa quaestionem de solutione huius societatis, difficultates, quarum quidem prima, num vel mala in percutiendo, vel minus seruata in continuando contractu fides eum funditus tollat, minus

nus habet dubii. Alteram vero, an ad angustius humanae vitae sollempni curriculo spatium contrahi possit coniugalis societas, varie olim agitatam, silentio tum fere sepultam, nostris deum temporibus resuscitatam et quae sunt diuersissima huiusmodi opinionum quandoque fata, pro diuersa imperii formula, status ratione, principum religione, hic negatam, alibi vel omnino, vel sub limine certo, probatam, stabilitam et tantum non in vim legis assertam esse, meminimus. Cui quidem dirimendae licet conducere fortasse posset, si aduertat animus ad ea, quae in statu naturali locum habuere, quaeque, quum iam aut plane inueniri nequeat hic status, aut saltem certi aliquid de eo, qui in variis vel repertis fato, vel iactatione creatis insulis, existere fertur, nondum ad nos sit adlatum, cum iis comparari, quae civilis status conditio postulat, aut ab illis ad hanc rationem subduci posse, veri non adeo videretur simile. Quae enim, si absque legibus, absque legislatore homine, absque urbibus, absque maioris multitudinis in unum quasi corpus spontanea coniunctione, suis in siluis errantem hominem cogitaueris, nullo fere incommodo premebantur ad breue aliquot annorum spatium ista matrimonia, ea sane remotis his omnibus, et firmato iam nostrarum ciuitatum statu, tantis omnino difficultatibus sunt obnoxia, ut vel inuitus reiicias, quae priore casu facillimus admiseris atque adprobaueris. Nam euanescent in statu naturali statim a sublata societate, alendae, dimissae in rem suam societae coniugis, discrimina, quae nostris moribus maximam vim habent ad impedienda connubia, tantum abest, ut habeant ad prohibendam repetitionem minorem. Nulla ibi restituenda dos, nulla tolerandae vitae praestanda subsidia, utpote quarum altera, ea rerum facie, nulla constituta, praeter laboris et periculorum communionem, altera facilia paratu et fertilissimae almae naturae benignitate, nullibi non obuia. Vestium adparatus, ipsi iam plebeulae in communem perniciem sollempnis, naturali statu nullus, nullus mundi cumulus, nullae ornamentorum inexhaustae no-

B

fro

stro aeuo varietatis, deliciae, nihil seruorum ancillarumque, (nisi seruorum aceruos dixisse, oportuit potius, quam magnarum ciuitatum more, non eurentur reuersa e caldis illustrium feminarum corpuscula, nisi a seruulis, virili quadam proceritate et laterum firmitate huic officio paribus,) in expensas denique, quibus aleae aliaque oblectationes redimuntur, impendendi aeris nihil. Quae tamen omnia nostro seculo ultra recti fines ita excreuere, vt parandis et repraesentandis iis virorum principum opes vix sufficiant, neque tamen fecius a minoris longe dignitatis mulieribus **IVRE** quodam **CONSVETVDINARIO** * expectentur, postulentur et quae est incredibilis pulchrioris sexus vis atque efficacia, saepius obtineantur. Itaque vti vel perperam, vel ioco tantum, vt erat liberalis ingenii, **MAVRITIVM SAXONVM** comitem, **GALLORVM** imperatorem optimum maximum, in **SOMNIIS** ** suis, de vtilitate coniugii **LVSTRALIS** censuisse, persuasum habeo, ita **NATVRALI LEGI**, huiusmodi societatis conuentionem aduersari, idonea satis argumenta nondum mihi fuere obuia. Quamuis enim liberorum educandorum cura ad parentes omnino pertineat, si vel maxime in statu naturali constitutos spectes, ex hac tamen obligatione ad necessariam in omnis vitae spatium, coniugii conseruationem minus recte deducitur ratiocinatio, tum, quod educatis ita, vt prospicere sibi possint, liberis cesset haec obligatio et concidat ab ea desumptum argumentum, tum quod ab altervtro parentum aequae, atque ab vtroque educandis rite liberis satis prospici possit, vt taceam consultius plerumque esse, si vel matrum indulgentia, vel patrum vitae morumque exempla a formandis liberorum animis, plane remoueantur.

Circa numerum personarum, quae coniugalis hoc societatis contractu constringi simul atque eodem tempore possunt, plu-

* **GVNDLING** IN **OPVSCVL. TOM. II** p. 142. *seq.*

** **LES REVERIES DU COMTE DE SAXE** p. 207. *seq.*

plures incaluisse inter eruditos controversias, nemo non nouit. Is tamen coniugii modus, quo vnica tantum femella pluribus cum maribus connubium pacificitur, quamuis ceteris animantibus non adeo infrequens, humanae rationi, seu quod idem est, iuri naturae aduerfari videtur. Potest quidem obtineri quodammodo hac in POLYANDRIA mutui auxilii finis, haut tamen aequali gradu, nec ea copia, quibus inter duo matrimonium eum repraesentat. Sum incerta redditur, alendorum, formandorum, instituendorum liberorum obligatio, et praeterea perperam plerumque peragitur, quod in communi negotio pluribus ut efficiant, commissum est. Vti enim BRITANNI olim, dum singuli pugnabant, vniuersi vincebantur *, ita in re communi administranda saepius usum venit, dum alter in alterius diligentiam spes suas reponit, ut vniuersa ab omnibus negligantur.

Alter modus, quo mas vnicus init pluribus cum femellis connubii societatem, quam POLYGYNIAM dicunt, vniuerso ceterorum animantium generi frequentatam, is vero iuri naturali minus videtur repugnare. Omnia repraesentat, quae in coniugio, seu sperare, seu exposcere, fas est. Plantat, quod DIOGENES aiebat, hominem, frangit libidinis impetum, praestanda inuicem coniugibus subsidia multifariam adducit. Nec est, ut intemperantiae, insimuletur, quum pro diuersa rerum facie et varia hominum indole, castitati potius conducatur. Cui argumento vberissimo sane, vltius explicando pressus inhaereremus, nisi occupatum esset a pluribus et religioni duce-remus, ea nos dicendi libertate uti, cui praeter vernaculae vrbauitatis fontem, SANCHEZ et alii sic dicti CANONISTAE ad nauseam et ruborem totos se tradiderunt. Quibus POLYGYNIAE meritis factum videtur, non solum, ut inde ab orbe condito, plura huius societatis vestigia conspiciantur, ad nostra vsque tempora a multis magnisque gentibus lecta ser-

B 2

vata-

* TACITVS IN AGRICOLA C, XII.

vataque, sed etiam, vt ad defendendam plurium femellarum cum vno mare pacto firmatam societatem, doctissimi viri statim a refuscitatis litteris, clypeum sustulerint. Recensendis eis eo minus immoror, quod nomina eorum ad vim et virtutem argumentorum nihil adferant, nec multum absit, quin potius aliquid detrahant, quum, quae sunt praeiudicatae nonnunquam hominum opiniones, ea condemnari soleant, quae vel a damnatis eodem praeiudicio proficiscuntur, vel contra receptas facta, vtilitate, consuetudine, desidia denique et meditationis impatientia, vel vera obiiciuntur, vel quamuis dubia, innocua tamen disputantur. Quae de re illud tamen monendum ducō, ne quis a nuda iuris naturalis quaestione ad quaestiones progrediatur, quae vel e **CHRISTIANA** morum doctrina, vel administrandae rei publicae prudentia decisionem repetunt.

Fatendum enim est, longe aliam esse huius de **POLYGYNIA** doctrinae faciem, si quis quaerat, num consultum sit, vsus ac consuetudinem eius nostris in ciuitatibus tolerari, aliam, num maiori puritati et morum sanctitati, quae **CHRISTIANIS** incumbit, ex assē respondeat **POLYGYNIAE** licentia, et aliam denique, si de concordia eius discordiae cum **LEGIBVS** mere **NATVRALIBVS** disputatio instituat. Vnde fere nescio, num magni vsus esse possit in diiudicanda hac lite, argumentum, quod nostra aetate a doctissimis viris, magno satis eruditionis adparatu prolatum, nec minore ingenii acie collocatum, a pari vtriusque sexus numero depromptum, in tantam auctoritatem creuit, vt, quidquid moueri solet de hac quaestione, eo solo explicari posse videatur. Quod quousque vim atque potestatem suam porrigat, paucis inuestigemus.

Negari equidem nequit, quod subductis numerorum rationibus extra dubium positum est, aequalem fere numero vtrumque sexum nasci, immo, si quae adsit in prouentu differentia, in mari-

maribus eum vberiore[m] esse, atque in feminis, quippe quae quavis in centuria, VNO masculo superentur, quam quidem rem ita omnino se habere, conquisitis summa opera, vndicunque natorum enumerationibus mirifice confirmarunt. Praeterea e mortuorum catalogis publicis calculum ducendo, effecerunt, vt dubitari non possit, quin, si mediam hominum aetatem spectes, aequalis vtriusque sexus numerus viuat, quum, qui plures nati sunt masculi, variis casibus, quibus frequentius se offerunt, abripiantur.

Vnde colligunt POLYGYNIAE impugnatores, contradicere eam tum legibus diuinis, de quarum sententia ipsa hac aequalitate constare possit, tum humanae rationi, quippe quae neutiquam ferat, vt penitus alter eo excludatur, quo otiosa alter abundantia frui velit. Praeterea peragrando eas regiones, in quibus POLYGYNIA vel obtinet, vel toleratur, reperisse se crediderunt, ea hominum multitudine refertas eas nequaquam esse, qua illae terrarum partes abundant, quibus monogamia tantum vsu floreat. Qua quidem ex re proniores fuere in argumentationem deriuandam, obesse nimirum POLYGYNIAM multiplicando humano generi, eoque ipso tollere, imminuere saltem scopum a natura praefixum, quae tamen nec supprimit, nec intra angustiores limites cohiberi debeat, nisi naturalia praecepta spernere omnino quis velit.

At enim vero quod plerumque fieri solet, vt regnet quasi et late imperet inter philosophos sententia quaedam, sancta hoc seculo et quam adgredi nefas sit, quae tamen a neporibus vel obliuioni tradatur, vel ad somnia referatur, vel excitando risu cogatur inferuire, cuius a renatis inde litteris plura exitere et relationum historicarum et superstructarum iis, aut alii fundamento innixarum hypothesium exempla, id fere parum abest, quin huic etiam argumento imminere fatum possit, quamuis a

magna doctorum virorum parte per maiorem **EVROPAE** ambitum, mirum in modum iactato, immo ab ipsis iis, tanquam expugnabile sit, reuerenter habito, qui alioquin vix praetermittunt occasionem, qua ad commendandam **VENEREM** et mouendam libidinem, prorsus vorsaue oratione, vltra decrepitae iam aetatis vires, aliquid se afferre posse sperant.

Quamuis enim ei expugnando nostras neutiquam sufficere vires, habitando nobiscum noscendoque supellestem et sciamus certo, et lubenter fateamur, non tamen desperamus eam ob rem, quin cotis vice fungi queamus, ita vt excitentur leuioribus nostris annotatiunculis, qui maiore longe ingenii vi atque praestantia praedicti, pluribus eruditionis subsidiis instructi, quae demum et quantae sint huius ratiocinii ad prosterndam polygyniam vires, ab omni parte sollicitè inuestigent et curatissime definiant.

Id saltem nobis liceat animaduertere, quidquid demum de pari vtriusque sexus hominum numero tanta veritatis specie praedicari solet, tanquam haec res ab omni dubitationis periculo foret immunis, id tamen, quantum est, tam firmis propugnaculis munitum haut esse, quin expugnari plane nequeat. Nam patet omnino ratio, qua natorum mortuorumque calculus subduci consuevit. Non adhibentur fere expediundo huic negotio, nisi **AEDITVI** quidam, boni sane viri, sed litterarum plerumque expertes et omni scientiae praesidio destituti, finis istius, ob quem hic labor imponitur, ignari, et si vel maxime eum non ignorent, officiiis suis magis intenti, quam vt superfluum suo iudicio, inuilem et quod scelus, gratuitam operam, alia ratione, atque quam maxime perfunctoria suscipere, consultum ducant. Tum adlatis e pagis vicisque ad metropolim istorum natorum mortuorumque rationariis vix aequior fortuna adridet, quam quidquid curae, quidquid diligentiae, quidquid perspicaciae huic rei admo-
vendum venit, id omne summa cautione **EPHORO** plerum-
que

que referretur, quasi is vero commissos antea, vel in calculo ponendo, vel in sexu declarando errores, vlla ratione emendare valeat. Vnde fides huiusmodi relationum tantum abest, vt illibata cerni possit, vt potius ob multas easdemque graues causas, non nisi sub sollicita omnium circumstantiarum excussione, momenti aliquid ei sit relinquendum.

Sed ponamus, ne nimis difficiles videamur, quidquid de veritate harum e libris baptismalibus emortalibusque relationum adduci solet, id omne ita se habere, vti proditur. Parum inde praesidium **MONOGAMIAE** fautoribus exsurgit. Quidquid ex facto hoc, cuius veritatem interim gratis assumimus, colligere volunt, conclusum videtur, quod negant **LOGICI** rite fieri posse, a particularibus ad vniuersale. Admodum enim paucae dantur ciuitates, pauciores regiones, quibus iniri solet hac de re certa et cui fidere possis, computatio. Si **LONDINVM** exceperis, **VIENNAM**, **AMSTERODAMVM**, **BEROLINVM** et ceteras pontificio cultu non obnoxias **EVROPAE** metropoles, vix erit, quod vltra adferas. Nihil certi de **ITALIS**, nihil de **HISPANIS** **LVSITANIS**que, nihil de **PANNONIIS** et **POLONIS**, nihil de **SCOTIS**, **HIBERNIS**, **GRAECIS**, **TVRCIS**, de omni **ASIA**, **AFRICA** et **AMERICA** nihil inueneris ab auctoribus dignis fide relatum, quod ad illustrandam, aut hanc rem confirmandam, vlla ratione facere possit. Quam ob rem parum certitudinis obtineri poterit, a longe paucioribus ad omnia concludendo.

Solent equidem **PHILOSOPHI** vti interdum hoc argumentationis genere, quod ab **ANALOGIA** vocant, quum similem sibi prorsus naturam vbique esse gentium, vbique locorum, nec vnquam a se ipsa differre, satis confidenter praefstrunt, ea tamen plerumque sunt modestia, vt vltra quandam vero simili-

similitudinis speciem, haut fere quidquam illi tribuant. Ita FONTENELLIVS * sola ab ANALOGIA argumentò nixus, in lunam non solum, sed in ceteros quoque similes lunae planetas, hominum, sin maus, animalium ratione praeditorum colonias deduxit, qua iucunda fatis hypothefi, amantissima fui ingenii GALLICA gens in hunc vsque diem gloriatur. Quam vero fallar saepius, quam absit a veritate, immo a similitudine veri, id ob oculos poni, facillime potest. Erraret dubio procul natus sub septemtrionibus SVECVS, qui non dari, nisi candidae cutis, caerulei oculi et promissae caesariae viros, in orbe terrarum, ex analogia suae vicinaeque DANORVM gentis, arbitraretur. Erraret AETHIOPS, qui spectato nunquam albicantis faciei viro, nigro colore homines infucatos esse omnes, sibi persuaderet. Fefellit idem ratiocinandi modus INDORVM regem, cui incredibilis videbatur ANGLI relatio, constringi in firmam glaciem rapidissima flumina enarrantis, ita, vt cum impedimentis exercitus transmitterent et grata exteris solidae aquae merx in longinquas regiones transveheretur. Nunquam enim variare rebatur rerum naturam, nec intelligebat, eam delectari saepius variando, longeque aliam esse apud

roto diuisos orbe BRITANNOS

arque circa GANGIS fluvii litora, vsque dum missam a septemtrionibus iussu suo, glaciei moleculam, nota fatis arte a solis caloribus defensam, oculis eius solers in hanc rem ANGLVS subiiceret. Nec errauerunt alio modo AMERICAЕ et vicinarum ei insularum aborigines, qui deos esse HISPANOS, gla-

* IN DIALOGIS DE PLVRALITATE MVNDORVM, *ubi obiter dicendum, non fictam esse, quacum colloquitur, MARCHIONEM, sed extitisse reapse, MARGARETHAM nempe de RAMBOUILLET, MARCHIONI de MESANGERE, summi minoris BRITANNIAE senatus consiliario, nuptam.*

gladios fulgura, equos eorum igniuoma et ratione praedita animantia credebant, antequam pulueris pyrii vltus et equitandi ratio ipsis innotesceret.

Verum enim vero etiamsi concedamus, eandem humani generis circa sexus paritatem, vbique gentium conditionem esse, quae de quibusdam EVROPAE ciuitatibus tantopere praedicatur, quid ad stabiliendam MONOGAMIAM et profligandam POLYGYNIAM praesidii inde peti possit, nondum satis adparet. Praesupponendum enim foret utique, eam esse NATVRALIS IVRIS legem, ne quis caelibem vitam tansmitteret, sed suum suamue quilibet hominum coniugem necessario haberet. Nam sola hac ratione effici posse videtur, ne quid superfit ex alterutro sexu, quod incultum, truncus iners, inutile lignum, despiciatur. Iam vero, quum nesciat IVS NATVRAE hanc legem atque ad matrimonium paciscendum ita sit obligatio comparata, vt ex prudenti consilio potius pendeat, omni cuiusuis rerum facie, diligentissime excussa, num sufficiat sustinendae familiae, alendis educandisque liberis, adeoque summa in contrahendo vel minus coniugio homini libertas sit relicta, facile est intellectu, fieri non posse, quin iste semper femellarum numerus sit in promptu, qui in POLYGYNIAM pronis abunde sufficiat. Nec obstat grauitate, quod omnibus hac ratione satis fieri non possit, quum VNIVERSALIS POLYGYNIA nec fuerit vnquam in quaestione, nec casus iste, quo singulis plures mulierculae in sortem non cedere posse videntur, ad definiendam litem, num POLYGYNIA simpliciter spectata IVRI NATVRAE aduerferetur, quidquam adferat.

Prouocant vltcrius, vti supra monitum, MONOGAMIAE defensores ad experientiam, qua se docere posse, confidunt, minorem longe hominum iis in regionibus habitare numerum, vbi POLYGYNIA obtinet, atque in his, quae MONOGAMIAE legibus obtemperant. Vereor autem, ne causam rei adferant,

C

eius

eius quæ causa non sit. Quod si enim consideres has regiones, despotico eas plerumque imperio omnes fere premi vastarique, intellexeris. Cuius imperii quanta sit ad imminuendum genus humanum et depopulandos agros, violentia, inde ab orbe condito, eadem, quam excitant boni isti viri, experientia constat, tum ab ipsis vltro, professione sua et testimonio conceditur. Id quod eripitur eo magis dubitationi, si duo imperia a POLYGYNYA plane libera, sed diuersa regnandi formula administrata spectes, numerumque incolarum non sine cura inuestiges, GALLIA HISPANIAque v. c. non minus, quam BRITANNIA POLYGYNIAM proscribunt, nihilo tamen secius, si priores cum hac comparaueris, certo inuenies, hominum numero istas multum superari, quamuis nec agrorum fertilitate, nec commerciorum commodo, nec ceteris sustentandæ vitæ subsidiis, BRITANNORVM insulis vlllo modo concedant.

Quibus omnibus diligenter consideratis, non dubito fore plerosque, qui, si quam praeceperunt de inuictio huius argumenti robore, opinionem, quod a pari vtriusque sexus numero excieri atque contra POLYGYNIAM in primam aciem collocari solet, haut parum de ea remittant et vltra probabilitatis limites nequaquam illud progredi, ingenui fateantur. Quæ quidem spes eo augetur magis, quod in ceteris animantibus diuerso et multifario sane ordine communis rerum natura suam rem agat, quum v. g. ceruorum genus feminis abundet, domestica animalia pari fere numero, vtroque sexu nascantur, ita, vt ad POLYGYNIAM iis adferendam, quam in quibusdam aliae rationes exposcunt, arte sit opus et cultello. Tandem hoc fateamur, necesse est, si vel maxime omnis vis huius argumenti corruat, nemini tamen sano his in terris persuasum iri, vt commendare ideo POLYGYNIAM ausit. Aliis enim ea difficultatibus premitur, tum ex indole CHRISTIANI cultus oriundis, tum formæ civitatum arctissime innexis et fere insitis tum denique ob viuendi ratio-

rationem nostram nullo modo tollendis, ea potius ipsa mirifice auctis et confirmatis. Nec id fuit, de quo disputauimus, de eo tantum solliciti, num constringat satis saepius laudata summorum virorum contra naturalem POLYGYNIAE iustitiam ratiocinatio. Cui rei si quid lucis adtulisse existimemur, e votis nobis successisse, laetabimur, sin minus, ab aliis expectabimus, eaque grati perfruemur.

Alia multa iam superessent, quibus dicendis in volumina distrahi posset oratio. Sed nimia sunt et numero et pondere, nec sufficeret facile harum pagellarum modus, nec suppeteret otii satis.

Vnicum istud addere liceat, prodiisse nuperrime de matrimonio libellum *, lepidum sane et facetum, nec qui obrepere lectori somnum patiatur, ita tamen comparatum, quamuis iucundissimo dicendi genere trahat legentium animos, vt a quibusdam minus recte positus non satis sibi temperasse videatur. Quem TIBI, VIR SPECTATISSIME, nec nominarem, nec quod lubens facio, commendarem, nisi de doctrina eius certiozem TE quodammodo, sosciculos quosdam eius decerpando, reddere vellem.

Ab initio statim acerbe satis conqueritur ANONYMVS AVCTOR, quod quæ olim in laude ponebatur **, nimis iam fera sit GERMANORVM VENVS, Grauitèr exoptulat cum omnibus difficultatibus iis, quas ad tardanda, saepius ad impedienda matrimonia luxurians SECVLI huius GENIVS nimium quantas prohdolor, obiicit. Negat vltra annum decimum octauum nuptiale negotium a maribus differri oportere, nec consultum esse, virgines, a quarto et decimo anno, frigidissimis noctibus caelibes relinquì. Qui contra agat, contra naturam eum agere edicit, quippe quæ terminum incoandi matrimonii pubertate desinierit. Nec referen-

C 2

ren-

* VEBER DIE EHE, BEROLINI 1774.

** CAESAR DE B, G. *libr. VI, c. XXI*, TACIT. DE M, G. C. XX,

rendam hanc rem ad veteres GERMANORVM mores, impares
 iis nos esse, eorumque et viuendi et agendi rationem a nobis fa-
 pientioribus iamdudum antiquatam. Obstrictos esse arctissima
 obligatione parentes, vt nuptiarum facilitatem, quamcunque de-
 mum, quam id fieri primum posset, procurent, quorum negli-
 gentia si nimis extrahantur liberi, integrum his esse, quocunque
 modo consulere sibi et res suas agere, ita, vt publica re interfit,
 solo nuptiarum contractu, et patriam potestatem solui et aetatis,
 quam dicunt, veniam impetrari, atque ad eam rem publicam tabu-
 larum auctoritatem accedere oportere. Grauiissimum enim esse
 matrimonii subeundi negotium, theologi, iurisconsulti, medici per-
 sonam sumi facillime ponique, patrem a nemine reapse agi posse,
 nisi a patre, nec alia, quam vi et virtute sua, ita vt larua nullo
 modo hic admittatur. Non excitari mentis vires, nisi nubendo
 ducendoque nec edidisse vnquam EVNVCHVM insigne fa-
 cinus et quod operae pretium fecerit. Scelus esse, quod prae-
 libatis in prima iuuentute exhaustisque non raro adolescentium
 viribus, non nisi faeces sponsae virgini offerantur, cui eandem
 ob rem vitio verti nequeat, si de parando puriore a torculari
 mero interdum sit sollicita. Non creari fortes, nisi fortibus,
 nec esse fortes, nisi qui integris viribus ad rem agendam adce-
 dant, vnde primogenitos posterioribus nunquam non animo et
 corpore praeualuisse, quam praestantiorem indolem spurii adhuc
 retinerent, quod nimirum solo amore duce gignerentur. Non
 posse producere seniores coniuges, nisi similes sui, id est, effoe-
 tos et imbecillos liberos, parentum infirmitate in partus trans-
 missa. Nefas esse tot impediri matrimonia, tot enecari ante-
 quam viuerent homunculos, absque vlla ratione, praeter eam,
 quae a MORIBVS SECVLI et vsu recepta vbique locorum
 luxus necessitate, repeteretur. Vastari caelibatu et tardiore ma-
 trimonio vrbes, distrahi iisdem ciuium opes, minui incolarum
 numerum, nec ramen posse effici, quin vterque sexus impro-
 bissima luxurie se perditum ear. Stare itaque sententiam suam,
 quam

quam maxime festinanda matrimonia, nec liberorum de iis contrahendis consummandisque arbitrium, vlllo limite esse circumscribendum.

Hoc ex specimine, quo orditur auctor opusculum suum, facile intelliges, **VIR SPECTATISSIME**, quale sit eius ingenium, quae dicendi facultas, quaeue argumentandi ratio, Num iusisse velit in re seria, an seueriorem vultum ludicris quibusdam praefigat, idem perspicias. Crediderim fere, celerius eum, stantem in pede vno, scripsisse, quam esse meditarum. Nec enim, quam prodit cetera, concessisse videtur ingenii acies, quo minus agnouerit, secreta sibi republica opus esse, quae festinatis tantopere matrimoniis, nihil detrimenti capiat. Si statum naturalem cogitauerit, recentes a caelo homines, qui vel **THESSALICIS**, vel ad **TIGRIM PARADISIACIS TEMPE** fruenterur, aut **TINIAM** * incolerent, ita, vt praeter vllam laboris molestiam, decerpere ex arbore, aut tollere ex terra possent, quae ad victum cultumque desiderarent, aethere eo vsque ipsis militante, vt coniurati in eorum vota venti, assas columbas, quod aiunt, adferant, non esset, quod submoneremus, praeter vnicum istud, quod lectores suos hac de fictione sua sat lepida, non fecerit tempestiue satis certiores. Sin vero nostrum statum, nostram rerum omnium faciem spectasse et in communem vsum consuluisse, videri velit, quam quidem speciem non tantum prae se fert, sed sequentibus quoque libelli sui capitibus non sine laude exequitur, in medio reliquisse videtur, an fabulam peregisse, an vero vigilando somniasse, maluerit. Si quis enim cogitat, quae futura sit ciuitatum facies, concessa vbique liberis licentia, in-

C 3

eunte

20211 * V. ANSONII ITER P. II, p. 271.

eunte aetate, de matrimonio suo, praeter parentum mentem, imino contra eorum voluntatem statuendi, quidquid velint, is procul dubio animaduernerit, summa imis, quadrata rotundis licentia ea misceri, generis necessaria discrimina tolli, opes iustis possessoribus eripi, familiarum vincula solui, liberorum educationem negari et vulgo fere eos quaeri, oportere. Quae porro inde parricidiorum facinora, quanta divortiorum seges, quanta paupertatis incrementa, quot expeditae fraudum viae, quae supra, quae vis et omnium fere in omnes bellum inde proficiantur, ea omnia ad intelligendum ita sunt facillima, ut addendo verbulo superfederi possit. Quodsi enim rei illustrandae gratia, seu **HIRTIAM** ponas, seu **NVCERIAM** quatuordecim annorum virgunculas, iisque liberum, cui nubere malint, arbitrium permittas, experiundo senties, haut quaquam eas id spectaturas, ut viro nubant, alendis formandisque liberis idoneo, sed quo ruunt caelibes iam in vulgarem fere **VENEREM** aestu, vexilliferum quendam vel subcenturionem, communem virginum pestem, nulla re alia, quam iuuenta sua, laterum robore et virium firmitate commendatos, cuius, vel dignissimo viro esse praelaturas. Quodquam gratum accidat parentibus, quam sit ad formandam et conseruandam familiam aptum ineptumve, nemo non videt, qui hanc in dies vel menses aliquot nubendi rationem perspectam habet. Nihilo tamen fecius dignum lectu libellum censeo, eoque nomine **TE** coram, **CANDIDO HARVM RERVM IVDICE**, mentionem eius feci, quod eo facilius excusari poterit, quum haut fere quisquam incognitum antea iter ingrediatur, quin itineris ducem gratum acceptumque ferat.

Haec

Haec iam *TVA* est conditio, *VIR SPECTATISSI-*
ME, AMICE DILECTISSIME. VIRGINEM ducis,
 cui, qua ex parte quidquam desit, ne inuidia quidem indicare
 potest. Tanta cluit generis antiquitate, vt maiorum gloria
 vel iis sufficiat, qui ad hastatos ludos admitti, vel circa cathe-
 dralem quam dicunt, aedem *LIBERO PATRI* deuouerunt,
 ad summos honores referunt. *IOANNEM* saltem *DAL-*
LAEVM eiusque filium *ADRIANVM* excitasse liceat,
 quo adpareat, quam illustre fuerit a duobus inde seculis
DALLAEAE gentis nomen. Ea est forma, qua vel in-
 dorata ditissimo commendari queat, eo aetatis flore, vt vel
 solo hoc placeat, iis moribus, vt abs amoenitate et integritate
 eorum, ipsa venustas augmenta capiat et tranquilla admodum
 atque iucunda viuendi ratio, dextre *TIBI* inde praesagiatur,
 idque eo magis, quum *EIVS* sub oculis educata, formata,
 instituta sit, cuius *SOLO NOMINE*, si ob collegii atque
 amicitiae vinculum, citra adulationis suspicionem hic poni possit,
 in certam fidem spes haec deduceretur. Cetera, quum non
 sit, qui nesciat, prudens premo, satis certus, ita *TE* noui,
 verum iis pretium abs *TE* statui, nec vereri quenquam posse,
 vt amplissimis fortunae dotibus vel superbias vnquam, vel mi-
 nus liberaliter iis inferuis.

TIBI VIRGO nubit, viro omni litterarum praesidio
 ita instructo, vt haut fere sit negotium, cui feliciter perficien-
 do impar habere, ita rerum summa cum laude actarum agen-
 darum.

D

darumque usu exercitato, ut in dies honoris atque opum incrementa *TE* maneant, quum sis praeterea ingenio facili, animo recto, moribus ad aularum elegantiam compositis, nec eo minus a fuce alienis. Quae quum ita se habeant, ita vero se habere, fatentur omnes, summa exoritur spes, fore, ut felicissimam *AMBO VOS* acturi sitis vitam, quae ut longaeua sit, secunda valetudine firmata, grata prole hilaris, ex eo, quem nosti, addicto et multis nominibus deuincto *TIBI* animo, in votis meis habeo primum. Ceterum cura, quaeso, ut valeas, atque ut amare me pergas, rogo. Dabam Seruetae
 a, d. IV. Non. Maiar. c1o1000LXXIV.

FC 1577

ULB Halle
005 461 804

3

B.I.G.

Farbkarte #13

129.

28.

DE, MATRIMONIO
PERICVLVM, I

IN, NVPTIAS, VIRI, DIGNITATVM, NON
MAGIS, QVAM, MERITORVM, SPLENDORE
CONSPICVI, DOMINI, IO, FRIEDERICI
VILELMI, HASEI, SERENISSIMO, PRINCIPI
ANHALT, SERVEST, IN, INTERIORI, CV-
BICVLO, AVLA, REGIMINE, CONSESSV
ECCLESIASTICO, AERARI, CONSISTORIO
ET, PRAEFECTVRA, A, CONSILIIIS, A, D, IV
NON, MAIAR, c1515ccclxxiv, CVM, VIRGINE
GENERIS, ANTIQVITATE, MAIORVM, GLO-
RIA, ANIMI, CORPORIS, QVE, VIRTVTE
ELEGANTIA, VENVSTATE, ILLVSTRI, DO-
MINA, SOPHIA, HENRICA, BENIAMINA
DALLAEA, SOLLEMNI, RITV, CELE-
BRANDAS, GRATVLATIO

IN, GRATAE, ADDICTAE, QVE, MENTIS
MONVMENTVM, ET, AMICITIAE, SYM-
BOLVM, EXHIBETVR, A
IO, IAC, BVLAV

SERVETAE, TYPIS, BOEHMI

Fc 1537